

دی‌دگاه

شماره: ۶۲۹

تاریخ: ۱۳۹۳/۳/۲۱

موضوع: جمهوری یمن یکصد و شصتمین عضو سازمان جهانی تجارت می شود.

تهیه و تنظیم: ماندانا فاضل

توضیح اجمالی:

یمن، با تسلیم اسناد مربوط به تصویب پروتکل الحاقش در مجلس ملی نزد مدیرکل سازمان جهانی تجارت در ۶ خرداد ۱۳۹۳، شمارش معکوس برای عضویت رسمی را شروع کرد. در نشست وزرائ سازمان جهانی تجارت در دسامبر گذشته، خاتمه یافتن مذاکرات در گروه کاری و پذیرش پروتکل الحاق توسط اجلاس وزرا اعلام شد. یمن در آوریل ۲۰۰۰ درخواست الحاقش را تسلیم کرد، در ژوئیه ۲۰۰۰ گروه کاری ۴۷ عضویش (اتحادیه اروپا به عنوان یک عضو) بوجود آمد. در نوامبر ۲۰۰۲ گزارش رژیم تجاری خود را ارسال نمود، در ژوئن ۲۰۰۴ پاسخهای سئوالات دریافتی در مورد گزارش رژیم تجاری را تسلیم نمود و در فاصله سالهای ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۳ در یازده جلسه گروه کاری شرکت کرد. در مذاکرات دو جانبه دسترسی به بازار کالا به ۱۰ موافقتنامه دو جانبه دست یافت و در مورد ۷۸ زیربخش خدماتی تعهداتی صورت داد. این کشور همچنین اسناد حقوقی مورد درخواست و برنامه اقدامات قانونی در زمینه های حقوق مالکیت های فکری، ضوابط بهداشتی و بهداشت نباتی، موانع فنی فرا راه تجارت، ارزشگذاری گمرکی، حقوق تجاری و اطلاعات مورد درخواست بخشهای کشاورزی و خدمات را در سالهای ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰ ارائه نمود. در جلسه آخر گروه کاری وزیر بازرگانی یمن اعلام کرد که این کشور علی رغم همه مشکلات سیاسی-اقتصادی و تحمل تغییرات درد آور قانونی و ساختاری، عضویت در سازمان جهانی تجارت را به عنوان یک ابزار توسعه ای و فرصتی برای رسیدن به جریان اصلی تجارت و توسعه و منتفع شدن از "زنجیره ارزش جهانی" انتخاب کرده است، تا این خود زمینه ای برای توسعه بیشتر کشور و برقراری حکومت نظم و قانون گردد. یمن هفتمین کشور با کمترین درجه توسعه یافتگی است که پس از ۱۹۹۵ به سازمان جهانی تجارت می پیوندد و برای حضور در عرصه جهانی خود را ملزم به اجرای ضوابط سازمان کرده است. یمن برای افزایش شفافیت در رژیم تجاری خود از این پس برای هر تغییری ۶ ماه قبل اطلاع دهی می کند، همه قوانین و مقررات مرتبط و سایر تدابیر، قبل از اجرا در روزنامه رسمی به اطلاع عموم می رسد. بنگاههای دولتی طبق شرایط متداول تجاری به صادرات یا واردات خواهند پرداخت. کنترل قیمتها (کالا و خدمات) طبق ضوابط سازمان خواهد بود و موارد استثنأ در روزنامه رسمی چاپ خواهد شد. یمن تعهد سپرده که به اشخاص حقیقی و حقوقی حق فرجام خواهی نسبت به اقدامات اجرایی دولت را، در زمینه حقوق تجارت، یارانه ها، ارزشگذاری گمرکی، حقوق مالکیت های فکری، و مقررات داخلی مربوط به خدمات بدهد. یمن محدودیت های کمی بر واردات نخواهد داشت مگر در موارد کسری تراز پرداختها. یارانه های صادراتی محصولات کشاورزی از زمان الحاق صفر خواهند شد. موافقتنامه های حقوق مالکیت های فکری، ارزشگذاری گمرکی، بهداشتی و بهداشت نباتی، و موانع فنی فرا راه تجارت تا ۳۱ دسامبر ۲۰۱۶ بطور کامل اجرا خواهند شد.

نکات کلیدی:

- ۱- یمن کشوری با کمترین درجه توسعه یافتگی توانست پس از ۱۴ سال مذاکره و تلاش خود را به ضوابط سازمان جهانی تجارت نزدیک کند تا بتواند با دستیابی به زنجیره ارزش جهانی سهمی هر چند اندک برای خود در تولیدات جهانی کسب کند و با رعایت شفافیت و حکومت قانون، زمینه ساز توسعه بیشتر کشور گردد. این کشور در سال ۲۰۱۲ حدود ۸ میلیارد دلار صادرات کالا و بیش از یک میلیارد دلار صادرات خدمات داشته است.
- ۲- ایران در ۵ خرداد سال جاری نهمین سال عضویت ناظر در سازمان جهانی تجارت را پشت سر گذاشت. ایران از شرکت کنندگان اولیه در نشست هاوانا در سال ۱۹۴۷ بود که براساس منشور این نشست موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت یا گات پی ریخته شد. تا ۱۳۷۰ تصمیمی جدی و فکر شده برای تغییر وضعیت کشور از عضویت ناظر صورت نگرفت. در این سال که مذاکرات دوراروگوه سال ششم را پشت سر می گذاشت، دولت تصمیم گرفت انجام مطالعاتی وزارتخانه ای و سازمانی را جهت بررسی تبعات الحاق کشور به گات صورت دهد. مطالعات با همکاری ۱۸ سازمان و وزارتخانه و مدیریت وزارت بازرگانی وقت پس از حدود دو سال به این نتیجه رسید که آثار مثبت عدم انزوای بلند مدت کشور، بیش از آثار ناخوشایند رقابتی نبودن صنایع کشور در کوتاه مدت می باشد. تا پایان دور مذاکرات و شکل گیری سازمان جهانی تجارت به جای گات در سال ۱۳۷۴ اقدامی صورت نگرفت. در سال ۱۳۷۵ پس از تأیید بالاترین مقامات کشور، درخواست عضویت ج.ا.ا. ایران به دبیرخانه سازمان جهانی تجارت تسلیم شد. در همین سال دفتر نمایندگی تام الاختیار تجاری جهت

دی‌دگاه

پیگیری امورالحاق تأسیس شد. برخلاف معمول و بدلیل وجود مخالفت‌هایی تا سال ۲۰۰۰ درخواست ایران جهت بررسی در دستور کار شورای عمومی قرار نگرفت. پس از آنهم که در دستور قرار گرفت برای ۲۲ بار، آمریکا عدم موافقت خود را برای بررسی موضوع اعلام کرد. نهایتاً با اعتراض برخی کشورهای در حال توسعه در ۵ خرداد ۱۳۸۴ عضویت ناظر ایران مورد قبول قرار گرفت. گزارش رژیم تجاری کشور بفوریت آماده و تا تیر ماه ۱۳۸۶ تأیید هیأت دولت را جهت ارسال بدست آورد، ولی تا آبان ۱۳۸۸ و تغییر دولت ارسال نشد. در اوایل اسفند ۱۳۸۸ سئوال‌ات ۶۹۷ گانه گروه کاری دریافت گردید. پاسخها با همکاری ۵۶ سازمان و وزارتخانه مسئول، توسط دفتر نمایندگی تهیه، ترجمه و در آبان ۱۳۹۰ ارسال شد. از آن به بعد بدلیل عدم توافق بر سر انتخاب رئیس گروه کاری ایران، مذاکرات و یا ارائه سئوال‌ات باز هم به تعویق افتاده است. در بهار ۱۳۹۳ دفتر نمایندگی تام الاختیار تجاری نیز به عنوان یک سازمان تخصصی پیگیر مسأله الحاق، متأسفانه در سایر سازمانها مستحیل گشت.

۳- بهتر است سیاست روشنی نسبت به حضور و جایگاه بین‌المللی قوی کشورمان که سرشار از منابع و استعدادهاست، در صحنه‌های تجارت و اقتصاد جهان داشته باشیم. از فرصت‌های پیش‌آمده (مذاکرات هسته‌ای) برای پیشبرد مذاکرات تجاریمان و بسترسازی یک اقتصاد رقابتی قابل دوام سود جوییم و بی‌تفاوت نسبت به فرصت‌سوزی‌ها نباشیم، که کشور کوچکی چون یمن با داشتن هدفی مشخص اصلاحات لازم را در درونش آغاز کرده است.

تأیید رئیس گروه مشاوران:

تأیید رئیس مؤسسه: